

Ilman huoltajaa olevan lapsen turvapaikkapuhuttelu Maahanmuuttovirastossa

Sinut on kutsuttu Maahanmuuttoviraston turvapaikkapuhutteluun. Tämä ohje kertoo oikeuksistasi ja velvollisuuksistasi puhuttelussa. Käy se läpi yhdessä edustajasi kanssa. Jos jokin asia jää epäselväksi, kysy lisätietoa edustajalta tai puhuttelun alussa Maahanmuuttoviraston työntekijältä.

Mikä on puhuttelun tarkoitus?

- Olet hakenut Suomesta turvapaikkaa. Puhuttelussa selvitetään syyt, joiden vuoksi haet turvapaikkaa Suomesta ja joiden vuoksi et voi palata kotimaahasi.
- On tärkeää, että kerrot kaikki hakemuksesi perusteet tässä puhuttelussa. Jos sinulle syntyy uusia perusteita puhuttelun jälkeen tai haluat antaa uutta tietoa aiempaan perusteeseen, kerro asiasta heti Maahanmuuttovirastolle tai valitustasi käsittelevälle tuomioistimelle.

Mitä oikeuksia sinulla on puhuttelussa?

- Edustajasi tulee kanssasi puhutteluun.
- Sinulla on oikeus ottaa puhutteluun mukaan oikeudellinen avustaja.

- Edustajasi huolehtii tarvittaessa avustajan hankkimisesta puhutteluun. Jos edustajasi ei hanki avustajaa puhutteluun, voimme silti pitää puhuttelun ilman avustajaa.
- Puhuttelussa on apuna tulkki. Hän kääntää puolueettomasti kaiken, mitä puhuttelussa sanotaan. Tulkki on joko paikan päällä tai hän voi tulkata puhelimitse tai videon välityksellä.
- Puhuttelijalla, tulkillalla, edustajalla ja avustajalla on salassapitovelvollisuus, eli he eivät saa kertoa mitään puhuttelussa kuulemaansa kenellekään ulkopuoliselle. Myös sinua koskevat asiakirjat ovat salassa pidettäviä. Asioilla, joita kerrot puhuttelussa, voi kuitenkin olla vaikutusta perheenjäsenesi hakemuksen käsittelyyn. Tällaisissa tapauksissa huomioimme ne perheenjäsenesi asiassa. Voimme kuitenkin salata kertomasi asiat perheenjäseneltäsi, jos niiden paljastamisesta aiheutuisi sinulle tai läheisellesi vaaraa tai haittaa. Saat kertoa tästä puhuttelussa oman mielipiteesi.
- Maahanmuuttovirasto voi etsiä eli jäljittää tosiasiallista huoltajaasi. Tosiasiallisella huoltajalla tarkoitetaan henkilöä, joka on huolehtinut sinusta kotimaassasi. Jäljittämiseen käytetään vain jäljittämisen kannalta välttämättömiä tietoja. Maahanmuuttovirasto tekee jäljittämisen niin, ettei siitä aiheudu vahinkoa tai haittaa sinulle tai läheisillesi.

Mitä velvollisuuksia sinulla on puhuttelussa?

- Sinulla on velvollisuus kertoa ja antaa selvityksiä siitä, miksi olet hakenut turvapaikkaa. Kerro kaikista hakemukseesi liittyvistä asioista puhuttelussa.
- On oman etusi mukaista kertoa myös vaikeista asioista. Niillä voi olla ratkaiseva merkitys hakemuksesi kannalta.
- Puhu totta. Jos et muista tai tiedä jotain, älä yritä keksiä vastausta. Sano, ettet tiedä tai muista. Jos et puhu totta, se voi heikentää kertomuksesi uskottavuutta.
- Kerro puhuttelussa oikea nimesi ja syntymäaikasi. Jos sinulla ei ole asiakirjoja, joilla voit vahvistaa henkilöllisyytesi, sinun pitää parhaasi mukaan yrittää hankkia asiakirjat ja toimittaa ne Maahanmuuttovirastolle. Tällaisia asiakirjoja voivat olla esimerkiksi henkilöllisyysasiakirjat tai matkustusasiakirja. Maahanmuuttovirasto ei voi kuitenkaan velvoittaa sinua hankkimaan selvitystä tavalla, joka vaarantaa sinun tai läheistesi turvallisuuden. Jos haluat myöhemmin muuttaa henkilötietojasi, tarvitset sitä varten passin tai muun virallisen henkilöllisyystodistuksen.
- Maahanmuuttovirasto tallentaa henkilötietosi ja hakemusperusteesi ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään, joka on viranomaisrekisteri. Väärän tiedon antaminen viranomaisrekisteriin on rikos, josta seuraa rangaistus. Suomessa rikosvastuu koskee 15 vuotta täyttäneitä.
- Väärien henkilötietojen antaminen viranomaiselle on lain mukaan rikos, josta seuraa rangaistus. Suomessa rikosvastuu koskee 15 vuotta täyttäneitä.
- Huomioi, että väärien tietojen antaminen tai oikeiden tietojen salaaminen voi myöhemmin johtaa jo myönnetyn luvan peruuttamiseen ja vaikeuttaa muiden asioidesi käsittelyä.

Miten puhutteluun kannattaa valmistautua?

- Tutustu ennen puhuttelua viranomaisilta saamiisi ohjeisiin ja esitteisiin yhdessä edustajasi kanssa. On tärkeää, että tutustut aina myös Dublin-menettelyä koskeviin esitteisiin. Jos sinulla ei ole näitä esitteitä, löydät ne Maahanmuuttoviraston verkkosivuilta: migri.fi/esitteet. Esitteet ovat otsikon "Turvapaikka ja Dublin-menettely" alla.
- Jos sinulla on perusteltu syy toivoa, että tulkki tai puhuttelija on mies tai nainen, kerro asiasta hyvissä ajoin ennen puhuttelua edustajallesi. Hän välittää toiveesi Maahanmuuttovirastoon. Maahanmuuttovirasto arvioi, onko syy perusteltu.
- Jos terveydentilassasi on jotain sellaista, joka voi vaikuttaa puhutteluun, kerro asiasta etukäteen edustajallesi tai vastaanottokeskuksen työntekijälle.
- Vastaanottokeskus huolehtii siitä, että pääset puhuttelupaikalle. Suunnitelkaa matkajärjestelyt ohjaajien kanssa hyvissä ajoin.
- Pyydä vastaanottokeskuksesta mukaan eväät tai lounasrahaa.
- Ota mukaan päivän aikana tarvitsemasi lääkkeet.
- Ota mukaan kaikki asiakirjat ja selvitykset, jotka liittyvät hakemukseesi.

Toimi näin puhuttelupäivänä Maahanmuuttovirastossa

- Et voi siirtää puhuttelua ilman pätevää syytä. Jos sairastut puhuttelupäivänä, ilmoita asiasta välittömästi vastaanottokeskukseesi. Edustajasi pitää toimittaa Maahanmuuttovirastolle vastaanottokeskuksen sairaanhoitajan tai lääkärin lausunto sairastumisesta viimeistään 1 viikon kuluttua puhuttelupäivästä. Jos jäät pois turvapaikkapuhuttelusta ilman perusteltua syytä, hakemukseen voidaan tehdä päätös ilman puhuttelua.
- Edustajasi ja avustajasi osallistuvat puhutteluun kanssasi.
- Kun tulet Maahanmuuttoviraston tiloihin, sinulle voidaan tehdä turvatarkastus.
- Näytä vastaanottokeskuksen asiakaskortti Maahanmuuttoviraston vartijalle.
- Odotustilaan saavat tulla vain puhutteluun kutsutut henkilöt ja muut Maahanmuuttoviraston kanssa etukäteen sovitut henkilöt.
- Jos haluat mukaasi tukihenkilön, edustajan tai tukihenkilön pitää kysyä asiaa etukäteen kirjallisesti Maahanmuuttovirastosta. Muussa tapauksessa puhuttelija päättää puhuttelun alussa, saako tukihenkilö olla mukana. Tukihenkilö ei ole avustaja eikä hän osallistu asioiden selvittämiseen.
- Puhuttelija on Maahanmuuttoviraston työntekijä. Hän on joko paikan päällä tai osallistuu videoyhteydellä.
- Puhuttelija hakee sinut, edustajasi ja avustajasi odotustilasta.
- Puhuttelu äänitetään. Huoneessa on lisäksi kuvaa tallentava valvontakamera.
- Puhuttelu voi kestää koko päivän. Välissä pidetään lounastauko ja tarvittaessa muita taukoja. Voit aina pyytää taukoa.
- Tarvittaessa puhuttelua jatketaan toisena päivänä. Saat tällöin uuden puhuttelukutsun jonkin ajan päästä.

Mitä puhuttelussa tapahtuu?

- Aluksi puhuttelija kertoo, mitä puhuttelussa tapahtuu ja varmistaa, että olet ymmärtänyt oikeutesi ja velvollisuutesi. Kysy, jos et ymmärrä jotain. Kerro, jos et ymmärrä tulkkia.
- Jos tarkempia henkilötietojasi ei ole selvitetty aiemmin, puhuttelija kysyy niistä ensiksi. Hän kysyy, keitä perheeseesi kuuluu, missä olet asunut ja mitä reittiä olet tullut Suomeen. Hän selvittää sinulta myös asioita, jotka vaikuttavat siihen, käsitelläänkö hakemustasi Suomessa vai jätetäänkö se tutkimatta.
- Tämän jälkeen selvitetään, miksi olet joutunut pakenemaan kotimaastasi ja miksi et voi palata sinne. Kerro sinulle tapahtuneista asioista rehellisesti ja mahdollisimman yksityiskohtaisesti.
- Puhuttelija kysyy sinulta tarkentavia kysymyksiä tapahtumista, joista olet kertonut. Vastaa rehellisesti. Älä keksi vastuksia. Kerro, jos et tiedä tai muista jotain.
- Kaikilta turvapaikanhakijoilta kysytään tietyt yleiset kysymykset. Puhuttelija kysyy myös sinulta muun muassa, miten suhtaudut maasta poistamiseen ja maahantulokieltoon.
- Edustaja tai avustaja ei voi vastata kysymyksiin sinun puolestasi. He voivat neuvoa sinua puhuttelun aikana ja muistuttaa aiemmin kertomistasi tärkeistä asioista.
- Maahanmuuttovirasto voi puhuttelussa kuulla sinua selvityksistä, jotka voivat vaikuttaa asiasi ratkaisuun. Esimerkiksi, jos sinua epäillään rikoksesta Suomessa tai sinut on tuomittu rikoksesta Suomessa, se voi vaikuttaa asian käsittelyyn Maahanmuuttovirastossa. Maahanmuuttovirasto antaa sinulle tarvittaessa puhuttelussa mahdollisuuden kertoa mielipiteesi asiasta.
- Puhuttelija kirjoittaa tietokoneelle, mitä puhuttelussa sanotaan. Muistiinpanoja kutsutaan pöytäkirjaksi. Puhuttelun loppuksi tulkki lukee pöytäkirjan sinulle. Kerro, jos huomaat pöytäkirjassa virheitä. Voit tehdä pöytäkirjaan myös lisäyksiä. Tämän jälkeen pöytäkirja allekirjoitetaan ja siitä annetaan kopio edustajallesi.

Miten Maahanmuuttovirasto tekee päätöksen?

- Hakemuksesi perusteella sinulle voidaan antaa kansainvälistä suojelua tai myöntää oleskelulupa yksilöllisestä inhimillisestä syystä tai ihmiskaupan uhriksi joutumisen vuoksi.
- Maahanmuuttovirasto tekee päätöksen asiassasi turvapaikkapuhuttelussa antamiesi tietojen ja muun esitetyn aineiston perusteella. Maahanmuuttovirasto voi myös etsiä päätöksen kannalta olennaisia tietoja julkisista lähteistä.
- Maahanmuuttovirasto voi tarvittaessa selvittää kotimaastasi, ovatko antamasi asiakirjat aitoja. Kotimaasi viranomaiset eivät saa tietää tästä, eikä selvittelystä aiheudu vaaraa sinulle tai läheisillesi.
- Jos haluat myöhemmin antaa lisäselvityksiä, anna ne edustajallesi tai avustajallesi, joka toimittaa ne Maahanmuuttovirastoon. Emme keskustele asiastasi puhelimesta, koska emme voi varmistua soittajan henkilöllisyydestä.
- Jos hakemuksesi hylätään, sinut voidaan käännättää ja määrätä Suomea sekä muita Schengen-sopimusmaita koskevaan maahantulokieltoon.

- Jos sinulla on uusi peruste hakea turvapaikkaa sen jälkeen, kun Maahanmuuttoviraston päätös nykyiseen hakemukseesi on lainvoimainen, tee uusi hakemus heti. Sinulla pitää olla jokin syy sille, miksi et ole aikaisemmin kertonut uusia perusteita. Syyn pitää olla sellainen, ettet ole itse voinut vaikuttaa siihen. Tämän jälkeen Maahanmuuttovirasto arvioi, tutkiiko se uuden hakemuksesi.